

Kuvakulma esittelee valokuvaajien näkökulmia islanninhevoseen.

KESKIKESÄN umi

TEKSTI: JOHANNA VIITANEN, KUVA: CATA PORTIN

**Cata Portinin juhannuskuva avaa reitin,
joka jatkuu kivikauteen saakka.**

Viikingeillä oli aikoinaan kaksi vuodenaikaa: kesä ja talvi. Vuosi jakautui kahteentoista kuunkiertoon, joihin kuului myös keskikesän oma kuukausi, miðsumar. Sen kohokohta oli kesäpäivänseisaus, vuoden pisin päivä pohjoisella pallonpuoliskolla.

Vietämme nykyisin juhannusta lähellä kesäpäivänseisausta, joka osuu kalenterissa aina kesäkuun 20.–22. päivälle. Juhannus sai nimensä kristittyjen Johannespyhimyksen mukaan, mutta juhlapäivän juuret ulottuvat kivikaudelle saakka. Sekä joulun että juhannuksen ovat lainaa vanhoilta luonnon- ja muinaisuskonnoilta, joissa vuodenkierto määräsi juhlapäivät.

Viikingeille kesäpäivänseisaus oli kesän suuri juhla, joka vaali maan, eläinten ja ihmisten hedelmällisyyttä. Hedelmällisyydestä piti kuitenkin maksaa kova hinta uhriahjoina. Pohjois-Euroopassa uhritiinkin kesäpäivänseisauksen aikaan jopa ihmisiä.

Vuoden pisin päivä merkitsi viikingeille voimaa, terveyttä ja onnea kaupanteossa ja ryöstöretkillä. Juhannuskukkia ei kerätty vain koristeiksi, sillä vuoden ly-

hyin yö moninkertaisti kasvien parantavan voiman. Taikayö houkutti liikkeelle myös pahoja voimia, jotka pysyivät loitolla polttamalla kokkoja ja rovioita. Vastakohdat yhtyivät: maa liittyi taivaaseen, ja uhri-
menojen lomassa juhlijat laittoivat alulle kosolti uuttakin elämää.

Ristiriitainen ja väkevä juhla on siirtynyt Pohjolan pakana-ajoina eurooppalaisten yhteisömuistiin. Tunnistamme juhannuksen oudon voiman, joka polveilee läpi kulttuurimme Shakespearen Kesäyön unesta aina Tove Janssonin Vaaralliseen juhannukseen, Salaman Juhannustansseihin ja kulttielokuva Wicker Maniin asti. Moni aistii alkukantaista taikaa pohjoisen lyhyessä yössä, kun aurinko ei tunnu laskevan lainkaan.

Cata Portinin kuva juhlisti Hufvudstadsbladetin juhannusnumeroa muutama vuosi sitten. Kuvauspäivä osui kesäpäivänseisauksen kynnykselle, ja lehti ehti toivottaa kuvalla hyvää juhannusta lukijoilleen.

Rauhallista maisemaa hallitsevat puu ja hevonen, tiine islanninhevostamma viimeisillään ennen varsomista. Näennäisen

yksinkertainen näkymä voisi olla vain yksi kuvituskuva muiden joukossa, harmiton maalaisidylli. Kolme seikkaa kuitenkin avaa kuvalle huikeita merkityksiä: mäellä seisoo tiine tamma, se on viikinkien ratsujen jälkeläinen, ja kesäpäivänseisaus on yhden yön päässä.

Tammen lopputiineys kytkee kuvan hedelmällisyyden juhlaan, ja mikäpä symboloisi vuoden pisintä päivää paremmin kuin aito viikinkihevonen? Kuva vie katsojansa hetkessä viikinkiaikaan kauemmas. Maisemasta puuttuvat aidat, ihmiset, tiet ja rakennukset, ja ajatus lentää avarille ruohotasangoille, joiden yllä taivas on syvä ja sininen. Auringon voima on suurimmillaan, ja valo lankeaa maisemaan kovana ja armottomana.

Varsa tamman sisällä merkitsee toivoa, mutta lähestyvä syntymä tuo mukanaan myös riskin. Tämä varsa syntyi onnellisesti, mutta kuvaan mustat varjot ja syvä taivas tuovat juhannuksen uhkan, jota jo viikingit lepyttivät uhriahjoilla ja tulella. Vuoden pisimpänä päivänä maailma on suuri, hedelmällisyydellä on hintansa, ja huomenna yö jo pitenee. ■

